

виявити прорахунки існуючої системи та залучати додаткові джерела фінансування з врахуванням їх переваг та недоліків.

Інформаційні джерела:

1. Продіус О.І. Проблеми та перспективи впровадження інноваційних проєктів на вітчизняних підприємствах. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип.19. С. 91-95

2. Гуца А. В., Боронос В. Г. Романова Ю. Ю. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємств. *Ефективна економіка*. 2019. Вип. 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>

3. Зозуляк М. М. Проблеми фінансового забезпечення інноваційних процесів. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 42. С. 1-7. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1683/1619>

УДК 631.162:336.144:004

ПЛАНУВАННЯ І БЮДЖЕТУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Савченко Б.М., здоб. вищ. осв. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Г.С. Морозова**
Державний біотехнологічний університет

Важливим задачами фінансового планування є планування грошових потоків (cash flows). Це дозволяє встановити майбутні грошові надходження підприємства та його витрати. При цьому потрібно спрогнозувати терміни надходження коштів та їх витрачання. Такий прогноз забезпечить контроль над майбутніми грошовими потоками. Фінансовий відділ складає бюджет грошових коштів підприємства (cash budget). Він створюється на різні періоди часу: на місяць, рік тощо. Як правило, складаються місячні бюджети, для того щоб врахувати сезонні коливання надходження коштів. Грошові потоки підприємства забезпечують його ліквідність, тобто спроможність розрахуватися за придбані сировину і матеріали; повернути позики, виплатити відсотки та дивіденди. Тому прогнозування грошових потоків є вагомим частиною фінансового планування. У літературі наголошують, що короткострокові прогнози грошових потоків є більш надійними, ніж довгострокові.

Сільське господарство має свою особливість, насамперед сезонність виробництва. Продукти рослинного і тваринного походження вирощують протягом кількох місяців або навіть років. Тому в окремі періоди виникає необхідність сезонного фінансування витрат у

комплексних агропромислових підприємствах. Так, у рослинництві в першому півріччі різко зростають витрати, які не покриваються виробництвом, а в другому півріччі, навпаки, витрати зменшуються, а виробництво та його реалізація збільшуються. У тваринництві також споживання оборотного капіталу та його вивільнення змінюється протягом року, але ці коливання можна згладити шляхом накладання одного циклу економічного капіталу на інший.

Так, у сільському господарстві, як правило, найнижчий дохід від реалізації фіксується при найвищих витратах, а найбільша доступність зібраних коштів – при найменших витратах. Тому для ефективного управління грошовими потоками керівництву таких компаній необхідна не тільки ретроспективна інформація, а й інформація, що базується на планах, прогнозах, результатах контролю за виконанням, виконанням запланованих і мінімальних відхилень від фактичних показників. Ефективно керувати грошовими потоками можна тільки в системі «планові величини - фактичні дані». Це планування і контроль можна реалізувати в рамках контролінгу, одним з основних елементів якого є бюджетування.

Бюджетування – це процес планування, який передбачає планування майбутніх подій та складання на їх основі окремих бюджетів за структурними підрозділами або функціональними підрозділами підприємства.

Бюджетування допомагає виявити слабкі місця у фінансовому секторі та в організаційній структурі компанії, вирішенню проблем комунікації та розподіл обов'язків між різними відділами та бере участь у виробничому процесі для забезпечення необхідного планування. Саме бюджетний процес дає змогу вчасно виявити неузгодженість у діяльності окремих підрозділів підприємства, неефективне використання ресурсів, низький рівень управління запасами чи грошовими коштами.

На практиці спостерігаються відхилення від планового рівня як доходів, так і витрат. Тому рекомендується, щоб фінансові відділи розробили кілька альтернативних бюджетів. Один з них базується на можливому погіршенні загальноекономічної ситуації, другий – навпаки, на позитивній тенденції.

Варіанти прогнозу враховують зменшення або збільшення обсягів продажів, зменшення або збільшення періоду між виставленням рахунку та оплатою. Прогнози також повинні враховувати можливість реалізації активів для компенсації зменшення грошових потоків. Завдяки інформації, що міститься в ряді прогнозних бюджетів, підприємство може швидко коригувати свою фінансову політику.

Інформаційні джерела:

1. Андрусь О. І. Аналіз цілей, завдань, принципів та методів фінансового планування як інструменту управління результатами діяльності. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». № 4. 2014. URL:<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2963>.
2. Догадайло Я. В. Визначення принципів бюджетування підприємства. Науковий вісник будівництва. 2011. № 64. С. 397 – 401
3. Белоусова І. А. Вдосконалення планування як функції управління суб'єктів господарської діяльності. Вісник ЖДТУ. 2012. №1 (59). С. 71-74.

УДК 336.027:001.81

ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВОГО ЛЕВЕРИДЖУ У ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКАХ

Скидан В.Л., здоб. вищ. осв. ОС «магістр»
Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Г.С. Морозова**
Державний біотехнологічний університет

Одним з ключових питань у фінансовій діяльності будь-якого підприємства є управління капіталом. Кожне підприємство прагне досягнути такого співвідношення внутрішніх та зовнішніх джерел коштів, яке б здійснювало максимально позитивний вплив на досягнення його стратегічних цілей. Таким чином, визначальним в управлінні капіталом є формування його оптимальної структури. Вирішення даного питання можливе на основі різних підходів, однак, у сучасній літературі достатньо поширеним є управління структурою фінансового капіталу з боку теорії фінансового левериджу.

Нині окремі аспекти цієї проблеми є предметом дослідження багатьох вчених. Серед зарубіжних науковців вагомий внесок у дослідження цього питання зробили: І.Т. Балабанов, Є.Ф. Брікхем, Дж. М. Вахович, А. Гропеллі, В.В. Ковальов, О.С. Стоянова, Дж. І. Фіннерті, А.Д. Шеремет та інші, а також вітчизняні вчені: І.О. Бланк, Г.Г. Кірейцев, А.М. Поддєрьогін, В.П. Савчук, О.О. Терещенко. Проте різноманітність трактувань та недостатнє обґрунтування методів розрахунку оптимальності структури капіталу для підприємств спричиняє необхідність пошуку нових ефективних шляхів побудови концепції структури капіталу.

На сьогоднішній день основна умова раціоналізації фінансової політики в підприємницькій діяльності є необхідність тримання високого рівня прибутковості. За ці фінансові механізми на практиці